

Orbánék és más nagyhatalmú emberek nyomában

Beszámoló a Direkt36 munkájáról
és eredményeiről - 2017

„A szegénység nem akkora fenyegetés a szabadságra nézve, mint a vagyon a maga korrumpáló és demoralizáló hatásaival. Sose legyen olyan kormányunk, amelyik a fennmaradását inkább köszönheti milliomosok hatalmának, mint milliók akarátának” – mondta még 1875-ban Pulitzer József magyar születésű amerikai újságíró, a modern újságírás egyik legismertebb alakja és úttörője. Pulitzer ugyan az amerikai kormányról beszélt, de a figyelmeztése többször is eszünkbe jutott, amikor összegyűjtöttük, hogy a 2017-ben milyen munkát végzett és milyen eredményeket ért el a Direkt36.

Ezek közül néhány fontos, hogy

- **Megszereztünk egy hangfelvételt**, ami bemutatja, hogy milyen módon juthatott sok százmilliós állami üzlethez a miniszterelnök vejének egykori cége

- **Bemutattuk, hogyan gazdagodtak Orbán Viktor családtagjai** EU-s forrásokból, miközben ezt pár éve még ő is elfogadhatatlannak tartotta és Brüsszellel háborúzik évek óta. Ezzel az ellentmondással szembesítettük is a miniszterelnököt

- **20 ezer oldalnyi dokumentum** feldolgozása után tártuk fel egy EU által finanszírozott program súlyos visszasságait

- Újságíróink Magyarországról egyedülként részt vettek az év legnagyobb nemzetközi kiszivároztatása, a **Paradise Papers** feldolgozásában

Ezeket a történeteket és a többi tavalay megjelent cikkünket két dolog köti össze. Az egyik, hogy arról árulkodnak, nem mindenre ugyanazok a játékszabályok vonatkoznak Magyarországon, hanem vannak cégek és emberek, akik előnyt élveznek a közös források megszerzésénél és ezt az előnyüket nagyon sokszor nem a tapasztalatuknak vagy a teljesítményüknek, hanem a kapcsolataiknak köszönhetik. A másik kapcsolódási pont, hogy bár a Direkt36 által bemutatott sztorikat bizonyító állítások és tények igazságtartalmát egyszer sem vitatta az állam vagy az érintettek, mégis nagyon ritkán vették a fáradságot, hogy ezeket a helyzeteket tisztázzák vagy elmagyarázzák, hogy mit tesznek azért, hogy ezek és a hasonló visszasságok megszűnjenek, az eltűnt pénzek pedig visszakerüljenek a közönsébe. Mintha Pulitzer baljóslatú intelme válna valóra.

Szerencsére nem csak ilyen lehangoló benyomásaink vannak 2017-ről. Több olyan példát láttunk tavaly, ami azt bizonyítja, hogy az újságírásnak még olyan nagy el-

lenszélben is van haszna és hatása, mint amilyennel a Magyarországon dolgozó újságírók szembesülnek. A rendőrség bűncselekményt, az EU csalás elleni hivatala súlyos visszaéléseket talált, a Miniszterelnökség pedig vizsgálatot ígért olyan ügyekben, amelynek részleteit a Direkt36 mutatta be.

De nagyon pozitív tapasztalat volt az is, hogy jelentősen tudtuk erősíteni a támogatói bázisunkat: sosem kaptunk még annyi támogatást sem a támogatók számát, sem a támogatások összeget, sem a darabszámát tekintve, mint tavaly. Ezt mindenkinek köszönjük, mert ezek a kisebb-nagyobb összegek teszik lehetővé, hogy minden befolyástól mentesen, kizárólag a közérdeket szem előtt tartva végezzük a munkánkat.

De nézzük röviden a részleteket!

A beszámolóval kapcsolatos kérdéseket várjuk az info@direkt36.hu címre. (Lezárva: 2018.02.10.)

SZTORIK ÉS A KÖVETKEZMÉNYEIK

Az Orbán-család üzletei

Autós követés; fagyoskodás egy óriási irathalmokkal teli konténerben a tél kellős közepén; hosszú pereskedés segítőkésznek nem nevezhető állami hivatalokkal; sok-sok beszélgetés és rengeteg lábmunka – mindezekre szükség volt ahhoz, hogy még jobban el tudjuk mélyíteni az egyik legrégebben kezdett sorozatunkat, amely az Orbán-család üzleti érdekeltségével és sikereivel foglalkozik. A Direkt36 indulásakor, 2015-ben főleg Orbán Viktor miniszterelnök veje, Tiborcz István cégeivel foglalkoztunk, illetve az Orbánnal akkor még közeli viszonyt ápoló Simicska Lajos és Mészáros Lőrinc tevékenységére koncentráltunk. Tavaly azonban azt is sikerült kiderítenünk, hogy nem csak ők, hanem az miniszterelnök más családtagjainak érdekeltségébe tartozó cégek is rengeteg pénzt keresnek állami és EU-s finanszírozású beruházásokon.

Ezeket a történeteket különösen érdekessé teszi, hogy Orbán Viktor első kormányzása idején még azt nyilatkozta, hogy összeférhetetlennek tartaná az ő miniszterelnöki tisztségével, ha édesapja már akkor is jelentős, építőiparral és bányászattal foglalkozó cégei állami beruházásokban vennének részt. Mivel egyre több bizonyítékot találtunk arra, hogy a helyzet most mégis ez, ezért Orbánt személyesen is szembesítettük a megváltozott helyzettel. Ehhez elutaztunk egészen Brüsszelig, mert

tudtuk, hogy az ottani sajtótájékoztatókon nagyobb esély van érdemi választ kapni a miniszterelnöktől. Orbán rövid magyarázkodás után végül azzal próbálta kivágni magát, hogy amíg a családja érdekeltségébe tartozó cégek nem alvállalkozóként, csak beszállítóként szerepelnek ezekben a beruházásokban, addig nem érzi problémásnak a helyzetet. A Direkt36 azonban bebizonyította azt is, hogy Orbán erre sem hivatkozhat, mert rokonainak cégei alvállalkozóként is százmilliókat keresnek állami beruházásokon.

Ezeknek a sztoriknak a megírását nem csak az nehezíti, hogy egy-egy uniós pénzből megvalósuló beruházás alvállalkozóiról alig lehet nyilvánosan elérhető adatokat találni. További nehézség, hogy az állami hivatalok nem kifejezetten segítőkészek, amikor ilyen beruházásokról kérdezzük őket. De a legnagyobb probléma talán az, hogy az érintettek személye miatt nagyon nehéz olyan forrásokat találni, akik hajlandók újságíróknak információkat adni. A sorozat egyik szerzője, Zöldi Blanka így írt erről: “érdekes volt megtapasztalni, ahogy a kezdetben együttműködőnek mutakozó kivitelező cég milyen hirtelen némult el, amint szóba hoztuk a ‘zúzott köveket’ – ezt az anyagot szállította több állami beruházáshoz is a miniszterelnök apjának cége”.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- Az EU csalás elleni hivatala két éven át vizsgálta a Tiborcz egykori cége által elnyert tendereket. 2018 elején azt közölték, hogy súlyos szabálytalanságokat találtak ezeknél a beruházásoknál. A jelentésük ugyan nem nyilvános, de az eddig kiderült részletek alapján a nyomozáshoz sokat merítették a Direkt36 által feltárt bizonyítékokból
- A Tiborcz cégének diadalmenetéről szóló cikkeink

után többen felejelentést tettek, ezeket a nyomozásokat a rendőrség lezárta. Kiderült azonban, hogy még mindig folyik egy, az ügyel kapcsolatos nyomozás a NAV-nál, amely egy Tiborczyék által lenyert székszárdi beruházás körülményeit vizsgálja különösen nagy értékű költségvetési csalás gyanújával

- A Direkt36 a TASZ segítségével pert indított a nagyobb állami építőipari beruházásokat koordináló Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. ellen. A pert első fokon megnyertük és az derült ki a döntésből, hogy a NIF igaztalanul tagadta le, hogy nála lennének a minket érdeklő adatok. Az ügy 2018-ban folytatódik

- A sorozat egyes részeit nem csak magyar, de számos külföldi lap is átvette. Hivatkozott a cikkeinkre a brit Guardian és brüsszeli Politico Europe, de osztrák, szlovén, szerb és lengyel újságok is írtak az általunk feltárt ügyekről

Elrejtett vagyonok

„Ha most beírok 300 millióval többet, mi van akkor? Semmi” - adott egy kis leckét gerincességéből a fideszes Farkas Sándor a Direkt36 újságírójának, miután megírtuk, hogy 1,5 milliárd forintnyi mezőgazdasági támogatást hagyott ki a vagyonyilatkozatából. Nem Farkas az egyetlen, akiről írtunk a parlamenti képviselők vagyonával foglalkozó sorozatunkban. Kiszúrtuk azt is, hogy a NAV-elnökként is dolgozó fideszes Tállai András két mellékállásából keres havi félmilliót. Bár ő azzal védekezett, hogy ez szerinte teljesen normális, legújabb vagyonyilatkozata szerint már nincs meg ez a bevételi forrása.

Szintén ebben a sorozatban készült el a Direkt36 első tévés koprodukciója. Az RTL Klub Híradójával és Házon kívül című riportműsorával közösen mutattuk be, hogy sok képviselő mennyire felelőtlenül bánt a nekik járó állami költségterítéssel.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- Legújabb vagyonyilatkozata szerint Tállai András feladta két jövedelmező mellékállását, amelyeket a Direkt36 szúrt ki először 2017-ben nyilvánosságra hozott vagyonyilatkozataiban

- Tasó László közlekedéspolitikáért felelős államtitkár félrevezető vagyonyilatkozataival még 2016-

ban foglalkoztunk több cikkben. 2017 elején kiderült, hogy Tasótól elveszik az államtitkári tisztséget. A bejelentéskor a kormány azt közölte, hogy ez nem büntetés, hanem Tasó új, fontosabb feladatot kap. Végül pár nap után átkerült a Miniszterelnökséghez, ahol a kisteleplülésekért felelős államtitkár lett. Tasó egyelőre nem túl aktív, államtitkári oldalán az egyetlen munkájáról szóló hír az, amelyik a kinevezését ismerteti még 2017 februárjából.

Offshore titkok

Az év legnagyobb szabású nemzetközi újságíró projektje az International Consortium of Investigative Journalists nevű tényfeltáró hálózat által koordinált Paradise Papers volt, amely különböző offshore-paradicsomokban aktív cégek kiszivárgott iratait dolgozta fel. A munkában világszerte 380 újságíró vett részt, Magyarországról egyedül a Direkt36 alapító szerkesztője, Pethő András kapott hozzáférést az adatokhoz. A több millió dokumentumban feltűnik Orbán svájci nagykövete, Andy Vajna néhány régi offshore érdekeltsége, és kiderülnek részletek egy magyar luxusingatlanos projektről is, de az aktákban szerepeltek Trump és Trudeau emberei, az angol királynő és Bono is.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- A Paradise Papers-t feldolgozó 380 újságíróat összefogó ICIJ megkapta a tekintélyes amerikai Polk-díjat

Elnyelt EU-pénzek

A Direkt36 általában maga választja ki, hogy milyen témákkal foglalkozik. Ez alól addig csak a nemzetközi együttműködéseink jelentettek kivételt, 2016 végén azonban olyan csábító sztorival kerestt meg minket a Forbes magazin, amire nagyon gyorsan igent mondtunk. A Forbes korábban írt már egy cikket a Jeremie-programról, a kockázati tőkebefektetésekre fordítható EU-s források felhasználásáról. A lapnak sikerült megszerezni 20 ezer oldalnyi olyan belső dokumentumot, ami a programmal foglalkozik és ennek a feldolgozásához a Direkt36-ot hívták segítségül. Cikkeinkben több befolyásos üzletember érdekeltségeit és a Jeremie-program szellemével ellentétes befektetéseit mutattuk be. Köztük volt Hernádi Zsolt Mol-vezér, Garancsi István, a miniszterelnök jó barátja, vagy a Fidesszel és a kormánnyal hosszú ideje szoros kapcsolatot ápoló Heim Péter vagy Gubicza Ágoston.

Orosz kapcsolatok

Az Orbán-család üzleteiről szóló cikksorozatunk kiszélesítése mellett 2017-ben elindítottunk egy másik olyan sorozatot is, ami várhatóan sok munkát ad majd a Direkt36 újságíróinak a következő években is. Ennek során az orosz-magyar viszonyra koncentrálnak, és foglalkozunk a kormány által a magyar történelem legnagyobb beruházásaként bemutatott paksi bővítés hátterével is. A sorozat első részében bemutattuk a Klaus Mangold nevű német üzletembert, aki a nyilvánosság előtt nagyrészt rejtve segítette a magyar kormányt a paksi építkezéshez szükséges magyar-orosz megállapodás összehozásában és a beruházás uniós elfogadtatásában is. Összeállítottunk egy listát azokról a cégekről is, amelyek már megbízást kaptak a paksi bővítés előkészítésénél. A sorozat 2018-ban folytatódik.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- A Klaus Mangoldról szóló cikk komoly nemzetközi figyelmet váltott ki. Teljes egészében közölte a német Krautreporter magazin és a brüsszeli EU-Observer

Tao-milliók

Önmagában álló történetnek indult, de olyan sok érdekes részletet sikerült felkutatnunk, hogy végül minisorozat lett abból a balatonfüredi sztoriból, ami azt mutatja be, hogyan térítettek el a városban sok százmillió forint tao-forrást. A taót a nyereséges cégek ajánlhatják fel sportfejlesztési célokra és az elmúlt években számos cikk jelent meg arról, hogy a rendszernek sok gyenge pontja van. A Direkt36 először azt mutatta be, hogyan nőtt ki Balatonfüreden a semmiből egy vízilabda utánpótlás szakosztály, hogy a város azon keresztül juthasson olyan fejlesztési pénzekhez, amelyekre nem lenne jogosult egyébként. Majd azt is kiderítettük, hogy egy kézilabdázó gyerekeknek épült kollégiumot valami egészen másra használnak. Erről a szerző, Vorák Anita azt írta, „a legnagyobb meglepetésemre a kézilabda akadémia helyett egy négycsillagos szállodát találtam. Jól körbejártam az épületet, hát ha megtalálom a kézilabdás gyerekeket is, de nyilvánvaló volt, hogy az egész épületet a hotel foglalja el”. Ezt a sztorit az RTL Klub Házon Kívül című riportműsorával közösen is feldolgoztuk.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- A Miniszterelnökséget vezető Lázár János vizsgálatot ígért az ügyben, ennek eredményéről egyelőre nincs hír

Belvárosi milliárdok

Több kisebb részlettel folytattuk a fővárosi közbeszerzéseket vizsgáló sorozatunkat. Kiderült például, hogy a rendőrség bűncselekményt talált egy Direkt36 által ismertetett felújításnál. Bemutattuk azt is, hogyan kapcsolódik Rogán Antal felesége, Rogán Cecília cége két olyan jordániai hotelbefektetőhöz, akikkel férje még belvárosi polgármestersége idején került kapcsolatba.

Mi történt a cikkek megjelenése után?

- Egy, a Direkt36 által feltárt VIII. kerületi közbeszerzés ügyében a rendőrség nem csak nyomozni kezdett, de azt is megállapították, hogy bűncselekmény történt. Igaz, tettest egyelőre nem találtak

- Újraindult az a büntetőper is, amelyben két helyi vállalkozó mellett az V. kerületi jegyző is vádlott. A történettel sokat foglalkozott korábban a Direkt36 és bár első fokon a vádlottakat felmentették, másodfokon a bíróság új eljárást rendelt el

Az állam tanácsadói

Folytatódott a különböző állami intézmények vagy befolyásos emberek tanácsadóiról szóló sorozatunk is. Horvátországig utaztunk, hogy megtaláljuk Mészáros Lőrinc külföldi üzleti érdekeltségeit és ingatlanjait. Rábukkantunk a miniszterelnök egyik legközelebbi munkatársa, Habony Árpád egy korábban nem ismert hongkongi cégére. A céget a tulajdonos személyén kívül érdekessé teszi az is, hogy kötődik a sokat bírált, az államnak sokmilliárdos veszteséget okozó letelepedésikötvényes üzlet egyik titokzatos szereplőjéhez. A miniszterelnöknek tanácsot adó Hegedű Zsuzsa szociológus kirívóan magas reprezentációs költségeiről szóló sztorinkban pedig most is zajlik egy per, arra számítunk, hogy ennek a történetnek lesz még folytatása.

TÁMOGATÓK, OLVASÓK ÉS KÖVETŐK

Magántámogatók száma (crowdfunding) **1282** **+13%** 2016-hoz képest

Magántámogatások száma (crowdfunding) **4385** **+59%** 2016-hoz képest

A kiadásaink ekkora részét fedezték a magántámogatások **48,6%** **+8,7%** 2016-hoz képest

Olvasók/nézők száma **3.163.230** **+200%** 2016-hoz képest

Követők a Facebookon **29.793** **+9%** 2016-hoz képest

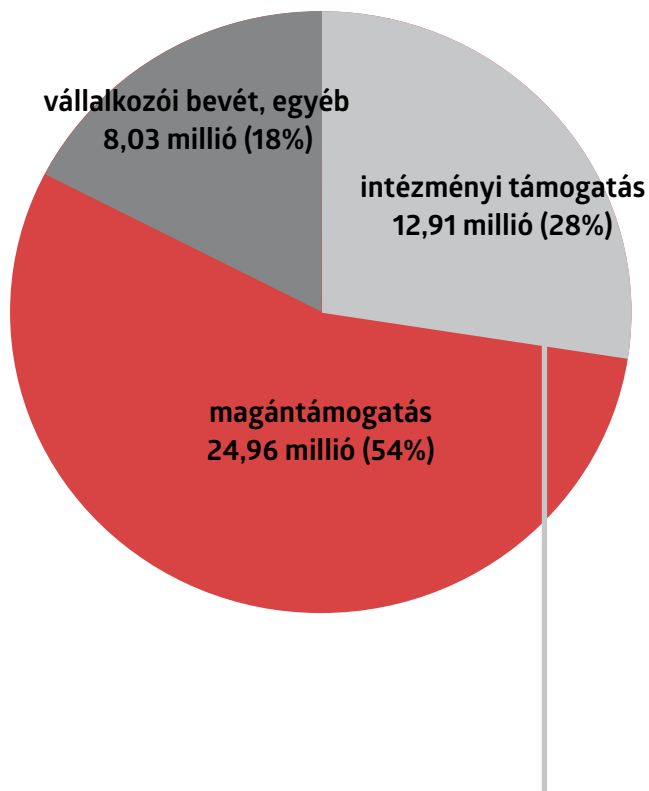
Publikációs partnerek
444.hu
Forbes Magazin
Krautreporter (Németország)
RTL Klub Házon kívül
RTL Klub Híradó

PÉNZÜGYEK

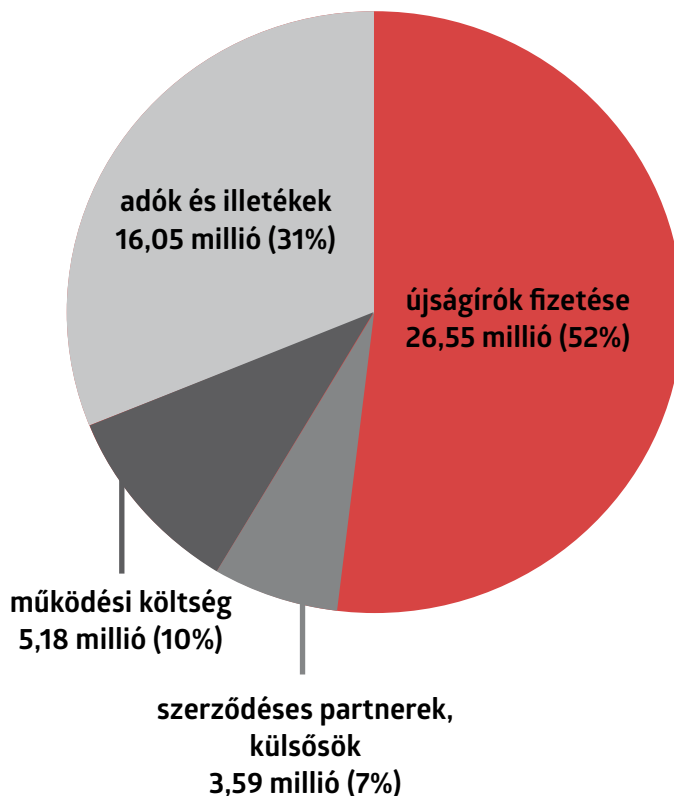
ÖSSZES BEVÉTEL

45,909,809. -HUF

ÖSSZES KIADÁS

51,375,285. -HUF

INTÉZMÉNYI TÁMOGATÓK ÉS TÁMOGATÁSOK

Open Society Foundation	7,27 millió HUF
Fritt Ord	5,63 millió HUF